

Форма № Н - 3.04у

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРЕМЕНЧУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА ОСТРОГРАДСЬКОГО
Навчально-науковий інститут механічної інженерії, транспорту
та природничих наук
Кафедра здоров'я людини та фізичної культури

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-педагогічної
та методичної роботи

Віктор КОСТІН
2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ОК-19 ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ ТА ЕРГОТЕРАПІЯ ПРИ ПОРУШЕННІ
ДІЯЛЬНОСТІ НЕРВОВОЇ СИСТЕМИ**

освітній ступінь «Бакалавр»
спеціальність 227 – «Фізична терапія, ерготерапія»

освітньо-професійна програма «Фізична терапія, ерготерапія»

КРЕМЕНЧУК 2021

Робоча програма навчальної дисципліни «Фізична терапія та ерготерапія при порушенні діяльності нервової системи» розроблена на основі освітньо-професійної програми «Фізична терапія, ерготерапія», підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «Бакалавр» за спеціальністю 227 «Фізична терапія, ерготерапія» та відповідних нормативних документів.

Робочу програму розробили: к. мед. н., доц. Богдан ЛУЦЕНКО
к. б. н., доц. Олена АНТОНОВА

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри здоров'я людини та фізичної культури

Протокол від 30 серпня 2021 року № 1

завідувач кафедри

(підпис)

(О. І. Антонова)

(прізвище та ініціали)

Схвалено методичною комісією КрНУ зі спеціальності 227 – «Фізична терапія, ерготерапія»

Протокол від 30 серпня 2021 року № 1

Голова

(підпис)

(О. І. Антонова)

(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань <u>01 «Охорона здоров'я»;</u>	Обов'язкова	
Модулів – 1	Спеціальність <u>227 – «Фізична терапія, ерготерапія»;</u>	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		3-й	-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання – КР		Семестр	
Загальна кількість годин – 120		6-й	-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4	Освітній ступінь: бакалавр	Лекції	
		20 год.	– год.
		Практичні, семінарські	
		20 год.	– год.
		Лабораторні	
		– год.	– год.
		Самостійна робота	
80 год.	– год.		
Вид контролю: екзамен; КР			

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:
для денної форми навчання – 0,5

* 1 кредит = 30 год.

Кількість кредитів = $\frac{\text{загальна кількість годин}}{30}$

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Фізична терапія та ерготерапія при порушенні діяльності нервової системи» є навчити здобувачів диференційованого призначення засобів фізичної реабілітації при захворюваннях і травмах нервової системи на стаціонарному, санаторному і поліклінічному етапах реабілітаційного лікування на основі знання механізмів відновлення і компенсації порушених функцій.

Завданням дисципліни Основними завданнями вивчення дисципліни «Фізична терапія та ерготерапія при порушенні діяльності нервової системи» є сформулювати у здобувачів систему знань про: оцінювання симптомів та порушень з метою визначення їх впливу на заняттєву активність пацієнта/клієнта; опитування з метою обґрунтування використання у програмі ерготерапії елементів заняттєвої активності, яка відповідає заняттєвим потребам та інтересам пацієнта/клієнта; оцінювання елементів заняттєвої активності пацієнта/клієнта під час виконання програми ерготерапії з позиції. Вміння використовувати набуті знання у професійній діяльності.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі повинні після успішного засвоєння навчальної дисципліни формувати наступні програмні компетентності та результати навчання:

Інтегральна компетентність

ІК. Здатність вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, пов'язані з фізичною терапією та ерготерапією, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням положень, теорій та методів медико-біологічних, соціальних, психолого-педагогічних наук.

Загальні компетентності

ЗК 11. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 12. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

ФК 05. Здатність провадити безпечно для пацієнта/клієнта та практикуючого фахівця практичну діяльність з фізичної терапії, ерготерапії у травматології та ортопедії, неврології та нейрохірургії, кардіології та пульмонології, а також інших областях медицини.

ФК 07. Здатність допомогти пацієнту/клієнту зрозуміти власні потреби, обговорювати та пояснювати зміст і необхідність виконання програми фізичної терапії та ерготерапії.

ФК 08. Здатність ефективно реалізовувати програму фізичної терапії та/або ерготерапії.

ФК 09. Здатність забезпечувати відповідність заходів фізичної терапії та/або ерготерапії функціональним можливостям та потребам пацієнта/клієнта.

ФК 13. Здатність навчати пацієнта/опікунів самообслуговуванню/догляду, профілактиці захворювань, травм, ускладнень та неповносправності, здоровому способу життя.

ФК 14. Здатність знаходити шляхи постійного покращення якості послуг фізичної терапії та ерготерапії.

Програмні результати навчання

ПР 09. Реалізувати індивідуальні програми фізичної терапії, ерготерапії.

ПР 10. Здійснювати заходи фізичної терапії для ліквідації або компенсації рухових порушень та активності.

ПР 11. Здійснювати заходи ерготерапії для ліквідації або компенсації функціональних та асоційованих з ними обмежень активності та участі в діяльності.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Фізична терапія та ерготерапія при захворюваннях нервової системи.

Тема 1. Фізична реабілітація при захворюваннях центральної нервової системи. Інсульт. Причини, клінічний перебіг. Реабілітаційні заходи у лікарняний і післялікарняний періоди.

Тема 2. Методи втручання при нейротравмі (ЧМТ, СМТ). Заходи фізичної терапії та ерготерапії у осіб із ЧМТ. Заходи фізичної терапії та ерготерапії у відновлені рухової функції в осіб із ураженням спинного мозку на грудному та поперековому рівнях.

Тема 3. Заходи фізичної терапії та ерготерапії у відновлені рухової функції в осіб із ураженням спинного мозку на шийному рівні.

Тема 4. Методи втручання при демієлінізуючих захворюваннях (розсіяний склероз). Заходи фізичної терапії та ерготерапії у відновлені рухової функції в осіб із розсіяним склерозом.

Тема 5. Методи втручання при нейродегенеративних захворюваннях (хвороба Паркінсона). Заходи фізичної терапії та ерготерапії у відновлені рухової функції в осіб із ХП в залежності від моделі (А, В, С, D, E, F).

Тема 6. Заходи фізичної терапії та ерготерапії у відновлені рухової функції в осіб із невропатіями периферичних нервів верхньої кінцівки.

Тема 7. Заходи фізичної терапії та ерготерапії у відновлені рухової функції в осіб із невропатіями периферичних нервів нижньої кінцівки.

Тема 8. Заходи фізичної терапії та ерготерапії у відновлені рухової функції в осіб із невропатією лицьового нерву та полінейропатії Гієна–Барре.

Тема 9. Радикулопатії попереково-крижового сплетіння. Симптоми. Засоби реабілітації. Комплекс спеціальних вправ.

Тема 10. Невропатія ліктьового нерва, клінічний перебіг. Шляхи реабілітації. Невропатія серединного нерва, клінічна картина. Засоби реабілітації. Невропатія сідничного нерва.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	денна форма		Заочна форма	
	усього	у тому числі	усього	у тому числі

		л	п	л а б	ін д	с.р		л	п	ла б	інд	с.р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Фізична терапія та ерготерапія при захворюваннях нервової системи.												
Тема 1.	9	2	2	-	-	5	-	-	-	-	-	-
Тема 2.	9	2	2	-	-	5	-	-	-	-	-	-
Тема 3.	9	2	2	-	-	5	-	-	-	-	-	-
Тема 4.	9	2	2	-	-	5	-	-	-	-	-	-
Тема 5.	14	2	2	-	-	10	-	-	-	-	-	-
Тема 6.	14	2	2	-	-	10	-	-	-	-	-	-
Тема 7.	14	2	2	-	-	10	-	-	-	-	-	-
Тема 8.	14	2	2	-	-	10	-	-	-	-	-	-
Тема 9.	14	2	2	-	-	10	-	-	-	-	-	-
Тема 10.	14	2	2	-	-	10	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 1	120	20	20			80	-	-	-	-	-	-
Усього годин	120	20	20			80	-	-	-	-	-	-

4. Темі практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Фізична реабілітація при захворюваннях центральної нервової системи. Інсульт. Причини, клінічний перебіг. Реабілітаційні заходи у лікарняний і післялікарняний періоди.	2
2	Методи втручання при нейротравмі (ЧМТ, СМТ). Заходи фізичної терапії та ерготерапії у осіб із ЧМТ. Заходи фізичної терапії та ерготерапії у відновленні рухової функції в осіб із ураженням спинного мозку на грудному та поперековому рівнях.	2
3	Заходи фізичної терапії та ерготерапії у відновленні рухової функції в осіб із ураженням спинного мозку на шийному рівні.	2
4	Методи втручання при демієлінізуючих захворюваннях (розсіяний склероз). Заходи фізичної терапії та ерготерапії у відновленні рухової функції в осіб із розсіяним склерозом.	2
5	Методи втручання при нейродегенеративних захворюваннях (хвороба Паркінсона). Заходи фізичної терапії та ерготерапії у відновленні рухової функції в осіб	2

	із XII в залежності від моделі (A, B, C, D, E, F).	
6	Заходи фізичної терапії та ерготерапії у відновленні рухової функції в осіб із невропатіями периферичних нервів верхньої кінцівки.	2
7	Заходи фізичної терапії та ерготерапії у відновленні рухової функції в осіб із невропатіями периферичних нервів нижньої кінцівки.	2
8	Заходи фізичної терапії та ерготерапії у відновленні рухової функції в осіб із невропатією лицьового нерву та полінейропатії Гієна–Барре.	2
9	Радикулопатії попереково-крижового сплетіння. Симптоми. Засоби реабілітації. Комплекс спеціальних вправ.	2
10	Невропатія ліктювого нерва, клінічний перебіг. Шляхи реабілітації. Невропатія серединного нерва, клінічна картина. Засоби реабілітації. Невропатія сідничного нерва.	2
	Разом:	20

6. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
	Разом:	

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Фізична реабілітація при захворюваннях центральної нервової системи. Інсульт. Причини, клінічний перебіг. Реабілітаційні заходи у лікарняний і післялікарняний періоди.	5
2	Методи втручання при нейротравмі (ЧМТ, СМТ). Заходи фізичної терапії та ерготерапії у осіб із ЧМТ. Заходи фізичної терапії та ерготерапії у відновленні рухової функції в осіб із ураженням спинного мозку на грудному та поперековому рівнях.	5
3	Заходи фізичної терапії та ерготерапії у відновленні рухової функції в осіб із ураженням спинного мозку на шийному рівні.	5

4	Методи втручання при демієлінізуючих захворюваннях (розсіяний склероз). Заходи фізичної терапії та ерготерапії у відновленні рухової функції в осіб із розсіяним склерозом.	5
5	Методи втручання при нейродегенеративних захворюваннях (хвороба Паркінсона). Заходи фізичної терапії та ерготерапії у відновленні рухової функції в осіб із ХП в залежності від моделі (А, В, С, D, E, F).	10
6	Заходи фізичної терапії та ерготерапії у відновленні рухової функції в осіб із невропатіями периферичних нервів верхньої кінцівки.	10
7	Заходи фізичної терапії та ерготерапії у відновленні рухової функції в осіб із невропатіями периферичних нервів нижньої кінцівки.	10
8	Заходи фізичної терапії та ерготерапії у відновленні рухової функції в осіб із невропатією лицьового нерву та полінейропатії Гієна–Барре.	10
9	Радикулопатії попереково-крижового сплетіння. Симптоми. Засоби реабілітації. Комплекс спеціальних вправ.	10
10	Невропатія ліктьового нерва, клінічний перебіг. Шляхи реабілітації. Невропатія серединного нерва, клінічна картина. Засоби реабілітації. Невропатія сідничного нерва.	10
	Разом:	80

8. Індивідуальне завдання

Здобувачі виконують курсову роботу «Фізична терапія та ерготерапія при порушенні діяльності нервової системи».

Здобувачі виконують курсову роботу «Фізична терапія та ерготерапія при порушенні діяльності нервової системи» у 6 семестрі. Теми та завдання на курсову роботу розробляються викладачем, видаються здобувачам та уточнюються протягом 1, 2-го тижнів навчального семестру. Перелік тем курсових робіт поточного навчального року розміщується на сайті кафедри здоров'я людини та фізичної культури. Затвердження переліку тем здійснюється на засіданні кафедри. Вибір теми курсової роботи проводиться здобувачем самостійно із затвердженого кафедрою загального переліку. Студент може запропонувати власну тему. Завдання на курсову роботу оформляється за зразком, наведеним в Додатку «Методичні вказівки щодо виконання курсової роботи», підписується керівником і засвідчується підписом здобувача. Курсова робота виконується згідно календарного плану, розробленого на кафедрі і доведеного до здобувача на початку семестру. За календарним планом поетапного виконання курсової роботи у встановлені терміни студент повинен звітуватись перед керівником про хід виконання

роботи. Для цього він подає кожен частину пояснювальної записки на перевірку керівникові. У разі необхідності здобувач доопрацьовує або переробляє перевірену частину курсової роботи, враховуючи виправлення, вказівки та зауваження керівника. Звіт з курсової роботи у вигляді пояснювальної записки та презентаційної частини представляється керівнику на перевірку. Послідовність викладу матеріалу у записці повинна відповідати змісту курсової роботи. Після перегляду та схвалення курсової роботи, керівник підписує його і складає відгук на роботу. Захист курсової роботи є формою перевірки рівня здобутих знань і практичних навичок здобувача з фізичної терапії, ерготерапії при порушенні діяльності нервової системи. Захист курсової роботи проводиться наприкінці семестру перед комісією, члени якої є керівниками даних робіт. На захист потрібно представити виконану курсову роботу в повному обсязі (пояснювальна записка та презентацію). Захист курсової роботи здобувачем відбувається у вигляді усного викладу її основного змісту і триває до 10 хвилин. У своєму виступі здобувач повинен висвітлити всі етапи проробленої роботи, прокоментувати розроблену програму фізичної терапії, ерготерапії. Після закінчення виступу члени комісії можуть задавати студенту запитання, пов'язані із змістом курсової роботи. При оцінюванні курсової роботи враховується:

- якість оформлення і грамотність написання пояснювальної записки та презентаційної частини;
- зміст доповіді і аргументованість відповідей на запитання;
- рівень теоретичної і практичної підготовки здобувача;
- оцінка керівника.

Оцінювання проводиться в системі оцінювання університету за 100-бальною шкалою. Розподіл балів при оцінюванні розділів курсової роботи:

1. Огляд літературних джерел – від 0 до 10 балів;
2. Групування контингенту досліджуваних – від 0 до 20 балів;
3. Аналіз матеріалу власних досліджень – від 0 до 20 балів;
5. Висновок – від 0 до 10 балів;
6. Захист – від 0 до 40 балів.

Сумарна кількість балів оцінювання курсової роботи переводиться в національну шкалу оцінювання та шкалу ECTS.

Результати захисту курсової роботи визначаються оцінками «відмінно», «добре», «задовільно» і «незадовільно». У випадку незадовільного захисту на засіданні кафедри вирішується питання про дозвіл абітурієнту після доопрацювання подати на захист ту саму роботу, або про зміну теми та її повне опрацювання.

При виконанні курсової роботи здобувачі повинні дотримуватися норм академічної доброчесності згідно Кодексу якості та Кодексу академічної етики Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського. Унікальність курсових робіт обумовлюється тематикою, яку здобувачі можуть обрати або запропонувати особисто. За необхідності курсова робота може бути перевірена на наявність ознак академічного плагіату за допомогою

програмних засобів перевірки текстів Unichesk із використання власних баз даних університету та мережі Інтернет. Порядок перевірки в такому випадку повністю відповідає Положенню про перевірку авторських текстів на плагіат.

9. Методи навчання - методи проектного та проблемного навчання, методи показу, розказу, наочні.

Діяльність здобувача:

- слухання лекцій;
- виступ з повідомленням на практичному занятті;
- виголошення доповіді на практичних заняттях;
- участь у дискусії на практичних заняттях;
- самостійне конспектування додаткової літератури та її аналіз.

10. Методи контролю – традиційні та тестові контрольні роботи для оперативного, поточного, підсумкового контролю, усне опитування, виконання залікового індивідуального завдання.

11. Розподіл балів, які отримують здобувачі
для іспиту

Поточне тестування, самостійна та індивідуальна робота		Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовний модуль №1		20	100
Т 1-5	Т 6-10		
40	40		

T1, T2 ... T 10 – теми змістових модулів.

Критерії оцінювання результатів вивчення дисципліни «Фізична терапія та ерготерапія при порушенні діяльності нервової системи».

Методика базується на тому, що за умови повного та успішного виконання навчального плану за конкретною дисципліною протягом семестру, студент може отримати максимально можливу кількість балів. $N_{б\max} = 100$.

За пропозицією нині діючого університетського положення про оцінювання успішності здобувачів за 100-бальною системою передбачений наступний розподіл максимальних балів:

- за відвідування лекційних занять – $N_{л\max} = 10$;
- за іспит – $N_{е\max} = 20$;
- решта видів занять – $N_{р\max} = 70$.

Третя позиція в цьому переліку розподіляється на всі види занять, що передбачені навчальним планом, тобто у найбільш загальному випадку:

$$N_{р\max} = N_{л\max} + N_{е\max}$$

Отримаємо максимальну кількість, що може бути одержана здобувачем за кожне заняття, а саме:

$$N_{л} = \frac{N_{лmax}}{n_{л}};$$

$$N_{лб} = \frac{N_{лбmax}}{n_{лб}}; \quad N_{пр} = \frac{N_{прmax}}{n_{пр}};$$

де пл, плб, ппр – кількість лекцій, лабораторних та практичних занять, передбачених навчальним планом на поточний семестр.

Принципи визначення конкретної кількості балів, що отримує здобувач за кожну конкретну контрольну точку

Головним принципом визначення конкретної кількості балів, що отримує здобувач за кожну конкретну контрольну точку, є врахування рівня продемонстрованих студентом знань та навичок, оцінених за критеріями оцінки, затвердженими розпорядженням по КрНУ від 12.11.2012р. та успішності і своєчасності виконання здобувачем навчального плану.

Бал за відвідування лекційних *занять* враховується автоматично за кількістю фактично відвіданих здобувачем занять відповідно до відміток у журналі академічної групи та робочому журналі викладача.

$$N_{лфакт} = N_{л} \cdot плфакт,$$

де плфакт – кількість лекційних занять, фактично відвіданих здобувачем.

Бал за практичне заняття нараховується наступним чином:

$$N_{прфакт} = \sum_{i=1}^{n_{пр}} (N_{прі} \cdot k_{яі}),$$

де $k_{я}$ – коефіцієнт якості проведення практичного заняття.

Означений коефіцієнт враховує рівень знань та навичок, продемонстрованих здобувачем під час практичного заняття (наприклад, відповідь у дошки) та виконання тестового завдання

$$k_{я} = \frac{Б}{5},$$

де $Б = 2,3,4,5$ – підсумкова кількість балів, виставлена викладачем студенту за практичне заняття.

Отже, відпрацювань практичних занять не передбачається. Якщо здобувач пропустив практичне заняття без поважних причин, йому виставляється за це заняття бал $Б = 0$.

Отже, виконання навчального процесу є обов'язковою умовою для одержання позитивного результату в цілому за семестр.

Запропонований вище алгоритм оцінювання фактично визначив і принципи формування контрольних точок, а саме:

1. Поточний контроль містить в собі:

- бали за відвідування лекційних занять;
- бали, одержані за практичні заняття.

Максимальна кількість балів, яку може одержати здобувач за всі складові поточного контролю складає:

$$N_{потmax} = N_{лmax} + N_{прmax} = 10 + 70 = 80$$

Підсумковий контроль знань у формі іспиту може забезпечити здобувачу максимальну кількість балів $N_{\text{мак}} = 20$, але врахування цієї кількості пропонується здійснювати у наступний спосіб:

$$N_{\text{факт}} = N_{\text{потфакт}} \cdot k_{\text{я}},$$

де $k_{\text{я}}$ – коефіцієнт якості знань, виявлених на іспиті, який визначається наступним чином:

$$k_{\text{я}} = \frac{B}{4} \cdot \tau,$$

де $B = 3,4,5$ – кількість балів, одержаних на іспиті (при $B = 2$, $k_{\text{я}} = 0$); τ – коефіцієнт своєчасності виконання навчального плану, він визначається у наступний спосіб: $\tau = 1$ якщо іспит складено с першої спроби за графіком сесії; $\tau = 0,9$ якщо це результат першого перескладання; $\tau = 0,8$ якщо це результат другого перескладання.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами і критерії оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
74–81	C		
64–73	D	задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Методичне забезпечення

1. Луценко Б.О., Антонова О.І. Методичні вказівки щодо виконання практичних робіт з навчальної дисципліни «Фізична терапія та ерготерапія при порушенні діяльності нервової системи». Кременчук: Видавничий відділ КрНУ, 2021. 57 с.

2. Луценко Б.О., Антонова О.І. Методичні вказівки щодо самостійної роботи з навчальної дисципліни «Фізична терапія та ерготерапія при порушенні діяльності нервової системи». Кременчук: Видавничий відділ КрНУ, 2021. 14 с.
4. Луценко Б.О., Антонова О.І. Методичні вказівки щодо виконання курсової роботи з навчальної дисципліни «Фізична терапія та ерготерапія при порушенні діяльності нервової системи». Кременчук: Видавничий відділ КрНУ, 2021. 32 с.

13. Рекомендована література

Базова

1. Воронін Д. М. Проблеми викладання дисципліни «Фізична реабілітація при захворюваннях нервової системи». *Слобожанський науково-спортивний вісник*. 2001. Вип. 2. С. 166–169.
2. Козьолкін О. А., Сікорська М. В., Візір І. В. Нейрореабілітація : навч.-метод. посіб. для сам. роботи та для підготовки до практ. занять студ.-бакалаврів IV курсу III мед. ф-ту, що навчаються за спец. 227 «Фізична терапія, ерготерапія». Запоріжжя : ЗДМУ, 2020. 215 с.
3. Марченко О. К. Фізична реабілітація хворих із травмами й захворюваннями нервової системи: навч. посібник. К.: Олімпійська література, 2006. 196 с.
4. Мухін В. М. Фізична реабілітація : підручник для ВУЗів. К. : Олімпійська література, 2010. 438 с.
5. Філак Ф. Г., Александрович Т. А., Головацький Т. А. Фізична реабілітація у неврології: збірник тестів для магістрів. Ужгород, 2011. 79 с. (Електронна версія на кафедрі фізичної реабілітації ФЗФВ УжНУ).
6. Шкали в нейрореабілітації / Укр. Асоц. боротьби з інсультом; уклад.: М. В. Гуляєва, Н. І. Піонтківська, М. І. Піонтківський; наук. ред.: В. А. Голик, Д. В. Гуляєв, М. Я. Романишин. Київ : Д. В. Гуляєв [вид.], 2014. 67 с.

Додаткова

7. Воронін Д. М., Павлюк Є. О. Фізична реабілітація при захворюваннях нервової системи: навч. посібник. Хмельницький: ХНУ, 2001. 143 с.
8. Воронін Д. М. Трач В. Церебральний параліч та реабілітація його спастичних форм. Хмельницький: ХНУ, 2008. 55 с.
9. Віничук С.М., Дубенко Є.Г. Нервові хвороби. Київ: Здоров'я, 2001. 696 с.
10. Пасенко А.В., Антонова О.І., Дадешелі Б. Й., Решетнікова К.В., Сакун О.А. Вплив занять із малювання на розвиток рухових функцій при захворюваннях на дитячий церебральний параліч. Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції «Модернізація змісту освіти в контексті полікультурного середовища та формування інклюзивної компетентності в сучасній школі» 21 квітня 2021 р. Кременчук, 2021. С. 78–79.

11. Шевага В. М., Паєнок А. В., Залорожна Б. В. Невропатологія: підручник. 2-е вид, перероб. і доп. Київ: Медицина, 2009. 656 с.

12. O.I. Antonova^{A,D,E}, S.O. Sorokina^{*B,D} Means of occupational therapy in (individual) rehabilitation programs for people with Parkinson's disease (Застосування ерготерапії у програмі фізичної реабілітації пацієнтів із хворобою Паркінсона). Актуальні питання фармацевтичної і медичної науки та практики. Запоріжжя, 2021. Т. 14, №3(37). С. 382–389. ISSN 2306-8094(Print), ISSN 2409-2932 (Online)

<https://doi.org/10.14739/2409-2932>. Наукове фахове видання категорії «Б».